

7-a JARO, N-o 331

LEIPZIG, 5. / 2. 1931

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA
KULTURA KAJ INTERHELPA ORGANIZO DE PROLET-ESPERANTISTOJ

APERAS SEMAJNE | REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris 12e. — GVIDANTO: E. Lanti. — SIDEJO DE PLENUM-KOMITATO DE SAT: 23, rue Boyer, Paris 20e. — ADMINISTREJO: R. Lerhner, Kolmstrasse 1, Leipzig O 27 (Germanio). | APERAS SEMAJNE

LA SOCIPOLITIKA STATO EN HISPANIO / Madridano

La situacio en Hispanio estas enigmo por multaj, kiuj ne komprenas, kial malaperas tuj eblo pri revolucio, kiam ĝi ŝajnas tre proksima. Tia kurioza fenomeno estas vere ŝajnajo, ĉar certe la revolucio estas ĉiutage pli proksima, k ĝi efektiviĝos plene, profunde, ne kiel deziras la burĝaj respublikanoj nialandaj... Se tiuj ĉi ne timus la proletan revolucion, ili jam estus iniciatintaj la sian.

Por ke la SAT-anoj tutmondaj havu iom da rekta materialo, per kiu juĝi la hispanan demandon, mi faros studon pri la diversaj fortoj, kiuj, pozitive aŭ negative, partoprenas la agitadon k okazajojn nunajn, kun la objektivo, kiun permesos al mi la pasiaj antaŭrevoluciaj momentoj, kiujn ni travivas.

Monarkio k monarkistoj

La hispana monarkio venis en situacion, en kiu nur per pli malpli kaŝa teroro ĝi povas sin teni. Ĝi ne detenas sin fari kruelajojn k krimojn; ĝi ne ŝparas sangon por montri sian vivavidon k forton. Sed fakte la klopodoj de la monarkistaro pruvas, ke ĝi estas malmultnombra k malforta, k tio incitas la malamikojn de la reĝimo ataki ĝin pli sentime kun ĉiu tago. La nura forto de la monarkio kuŝas en la konservativemo de la supera klaso, en la ĝisnuna indiferento de la popolo kaŭze de ĝia senkultureco, en la grandaj interesoj naskiĝintaj kun ĝia helpo k apogo, en la alta militistaro k eklezio, kiuj kredas, prave ĉi lasta, ke ilia superpovo estas kondiĉita de monarkia reĝimo.

Parto de la burĝaro subtenas ankaŭ la monarkion, komprenante, ke estas tro malfrue por starigi en Hispanio burĝan respublikon, k ke revolucio celanta al ĝi ne haltus en la dezirata limo. Sed ili estas malplimulto, k ili ne sukcesus elteni la reĝimon, se artifikajoj k malleĝajoj ne estus uzataj por tio.

Multon ŝuldas la monarkio al generalo Berenger, same kiel ĉi tiu fiulo ŝuldas sian karieron al la reĝo. Li defendas la monarkion kiel sian propran vivon, ĉar fakte li havas motivojn por suspekti, ke la morto de la reĝimo signifus lian propran morton. Efektive, kiam nia armeo en Afriko frakasiĝis pro la malsperto de Berenger, la komisiono, kiu esploris la kulpojn pri tiu katastrofo, en kiu pereis 14 000 hispanoj, trovis kiel ĉefajn respondulojn la reĝon k generalon Berenger: ne estas strange do, ke unu helpas la alian. Unu el la celoj de la diktaturo de Primo de Rivera estis eviti la pluan esploradon de tiu komisiono, firmigante tiel la kronon sur la kapo de la reĝo k savante la vivon de Berenger, ĉar li estis intimulo de ambaŭ.

La reĝo k Berenger komprenas, ke Hispanio ne plu povas esti regata perforte, k ili alcelas la t. n. "normalan staton", tio estas la ŝajna leĝeco. Sed estas tro malfrue, ĉar la popolo konsideras, ke al ĝi konvenas nur la "normala stato", kiun ĝi al si mem donos, k kiu estas tute malsama de tiu imagata de la du kulpuloj. Tia estas la kaŭzo de strikoj k ribeloj oftaj, kiuj aliparte estas kruele sufokataj de la registaro.

Tamen la monarkio malfortiĝas pli k pli, videble; ĝi estas ofte malserena k senorienta; ĝi antaŭvidas la proksiman momenton de sia falo.

La respublikanoj

Konate estas, ke dum la monarkio estas la reĝimo propra al feŭdismo, la respubliko propras al kapitalismo. Tamen, en Hispanio estis tiel malrapide evoluinta la kapitalista klaso, ke antaŭ ĝia plenkresko la laboristaro atingis ioman disvolviĝon. En tiu situacio, la kapitalistoj ne farinte sian revolucion, ne atinginte sian superregadon, devis kunligiĝi kun la feŭda klaso — religio, militistaro — k kun ĝia reĝimo — monarkio — por kontraŭstari la forton ĉiam kreskantan de la proletaro.

Sed nun estas klara fakto, ke la monarkio falas per si mem, k ke la burĝaro endanĝeriĝas ankaŭ esti kuntrenata de la monarkio en ĝia falo. Por eviti tion, la klaskonsciaj burĝoj rapidas fari revolucion por starigi respublikon, antaŭ ol la proletoj faros sian propran. La burĝoj komprenas klare la riskon, kiun ili havas ŝanĝante la reĝimon, sed ili riskas pli multe ankoraŭ apud la monarkio. Ili nur devas zorgi bone pri la popolo k ne armi ĝin.

Sed oni povas miskompreni, kiam mi parolas pri la respublikanoj, kredante, ke estas unu sola forta respublikana partio. Ne, K-doj, estas 14 tiaj partioj, k nur antaŭ malmulte da tempo ili sukcesis starigi interpartian ligon. Sed tiu ligo ne estas, laŭŝajne, tre harmonia, pro la diverso da tendencoj. Ĝi ekzistos ĝis la alveno al povo de la respubliko, k kiam tiu celo estos atingita, ĝi nuliĝos aŭtomate, naskante eble interbatalojn tre konvenajn al la proletaro.

La proletaro

Ne estas en Hispanio leĝe permesata la komunista partio, k tial ĝi ne akiris la sufiĉan forton por orienti la emancip-sopiron de la hispana proletaro, unu el la plej sklavigitaj, al likvido de la maljusta nuna ordo. Komunismo estas kruele persekutata k tamen ĝi enradikiĝas pli k pli. Sed dume la laboristaro estas regata de socialistoj k sindikatistoj, k nur nerekte, per

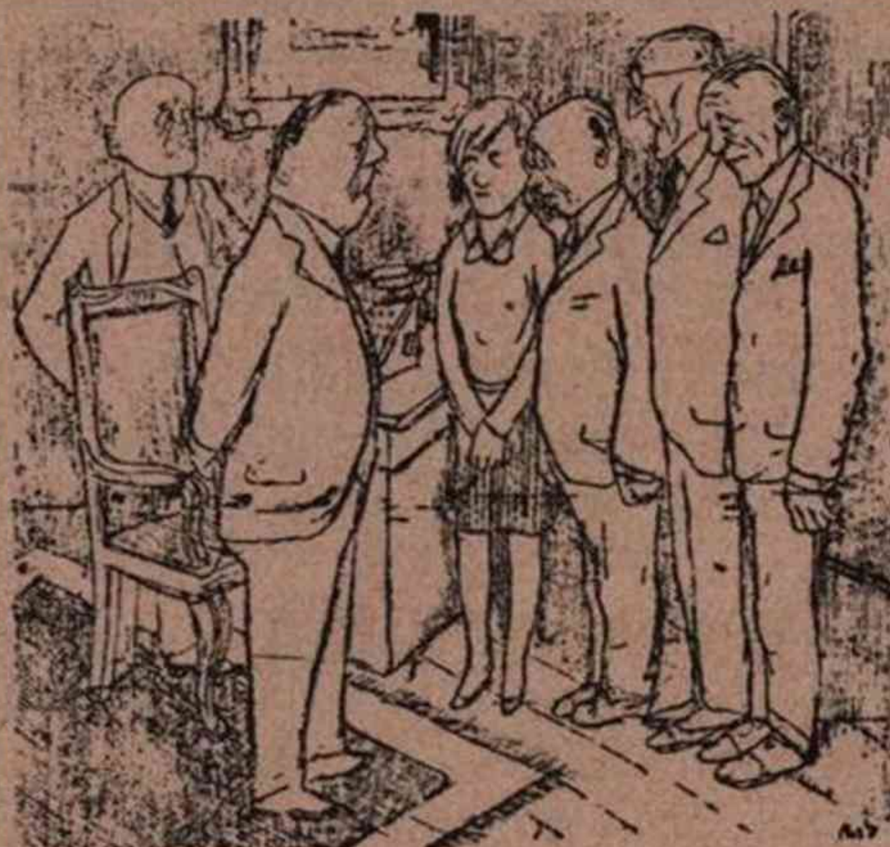
La kapitalista "raciigo" en Germanio

La latina vorto "ratio" signifas *racion*. Laŭ tio raciigita fabrikado devus esti fabrikado racia, signifus devon pripensi antaŭe, kiel plej racie oni povas aranĝi la produktadon. Kaj raciigi fabrikon devus esti: pli racie gvidi ĝin ol ĝis nun. Per aliaj vortoj — atingi kiel eble plej grandan produktadon per plej malmultaj laborfortoj.

Se oni aŭskultas la parolojn de l' kapitalistoj, oni konstatas, ke ĝuste tion ili celas. Sed . . ., se ni rigardas iliajn agojn k rezultojn, tiam oni ekkonas, ke ili volas ion tute alian. Ne ĝenas ilin multo da laborforto, sed multo da salajr-elpago. Malpliigo de l' laborforto signifas por ili maldungi laboristojn, signifas reteni en la fabriko treege malmultajn gelaboristojn, ekspluatante ĉi tiujn lastajn per pli k pli granda laboro. Por tiu pliigita laborado ili plej ofte ne ricevas ekvivalenton de salajra plialtigo, male salajran redukton. Pro la danĝero fariĝi senlaboraj, ili ofte ne kuraĝas protesti kontraŭ tiu senhonta ekspluatado. Tamen, eĉ se la kapitalisto konsentas ioman salajr-plialtigon, li profitas egajn sumojn. Nur tial la raciigo fariĝis la kaŭzo de la nuna senlaboreco. Al la raciigo sub kapitalisma reĝimo ni devas doni la kulpon, ke milionparoj da diligentaj manoj devas resti senmovaj k ne povas perlabori la tiom necesan panon.

La krizo ne kaŭzis tiun staton, ĝi nur pliakrigis ĝin. Kaj tiu sennombra armeo da senlaboruloj ree estas la kaŭzo, ke la kapitalistoj nun ĉie denove malpliigas la salajrojn. Se la kapitalistaj gazetoj pretekstas, ke manko da laboreblo, manko da aĉetpovo kondukis al senlaboreco, tiam ni diras: certe, la produktado malkreskis en la lastaj 12 monatoj, sed tio nur estas la sekvo de la antaŭa evoluo. Jen kelkaj faktoj, ĉiuj el la tempo antaŭ la krizo, t. e. antaŭ la jaro 1929.

La germana aŭtomobilindustrio okupis en jaro 1925 ĉ. 85 mil gelaboristojn. En la tre bona konjunktura (ekonomi-cirkonstancara) jaro 1927 nur 73 mil. Do dum nur du jaroj maldungiĝis 12 mil gelaboristoj. La restintoj devis fabrikadi preskaŭ la duoblon de la antaŭaj jaroj! Po 100 laboristoj estis en 1925 146 faritaj aŭtoj,

". . . Kaj je la loko de la parto el via salajro, kiun ni forprenas de vi, vi havos ekde hodiaŭ la honoron partopreni en la ekonomia restariĝo de Germanio!"

en 1927 estis po samnombro 282 veturiloj. Do, duobla produktado, malgraŭ maldungoj. En la lignaĵ-industrio estis same. Tiel raportas la Jarlibro de l' Lignaĵista sindikato: "Cigarkesta fabriko malpliigis la nombron da laboristoj de 323 al 106. La produktado pliiĝis de 85 mil al 110 mil kestoj po semajno. Segejo en Bavario el 575 maldungis 430 laboristojn. La ceteraj 145 laboras posemajne nun 110 kubmetrojn da segita lignaĵo, dum antaŭe nur 80 kbm. Krajonfabriko eĉ maldungis 604 laboristojn el 1084. Per nur 480 laboristoj oni pliigis la produktokvanton de 1275 grocoj (groco = 144 pecoj) al 10 200. En tiu kazo estiĝis eĉ malpliigo de laborfortoj je 55%, sed produktokvanta pliiĝo je 700% *sen salajra plialtigo*.

Multajn ekzemplojn oni povus mencii. En ĉiu branĉo, ĉu metala, teksa, ĥemia, ĉu papera industrio, ĉie la sama bildo. En rejnlanda ŝpinfabriko, laboristino laboras nun anstataŭ sur unu, sur du maŝinoj; rekompence oni laborakiras nun dum 48-hora laborsemajno 2.50—3.00 mk. g. *malpli!*

Se ni diras, ke en tiu aŭ alia industrio ekz. 1000 laboristoj fariĝis superfluaj, tiam efektive *pli* da laboristoj maldungiĝis. Ĉar oni povos ja dungi anstataŭ 100 laboristoj plenaĝaj, 100 virinojn aŭ junulojn, do malkaran varon.

Pri la kapitalistaj profitoj atestu ankoraŭ jena fakto: La kudromaŝina fabriko *Hajd & Noj* (Haid & Neu) en Karlsruhe maldungis dum nur unu jaro la duonon de ŝia laboristaro. En 1926 restis el 1391 personoj nur 685 en la fabriko. Tiu ĉi entrepreno memlaŭde fanfaronas, ke ĝi plialtigis la laboristajn salajrojn por la plia laboro. Laŭ la direktoro de tiu fabriko la proksimuma salajro kreskis de 50 je 70 fenigoj po horo (1 mk. g. = 100 fenigoj). Tiel pagis la firmo en

1925 al	1391	lab-istoj	hore	50 fg.	= 695.50 mk.
1926 „	685	„	„	70 „	= 460.60 „
			Ĝi gajnis do hore		234.90 mk.,

dum okhora tago 2040 mk., dum 300-taga laborjaro ĉirkaŭe 564 000 mk., ŝparatajn je la salajroj en nur unu sola fabriko: la produktado restis la sama kiel antaŭe.

Tiel perdis, laŭ Regna Statistika Oficejo, de 1925—1929 ĉ. 2 milionoj da homoj la laboreblon. Intertempe la nombro kreskegis al ĉ. 5 milionoj. Do ni ekkonu, kiel la raciigo en kapitalistaj landoj malutilas al la laboristaro. Ni rapidigu unuiĝante la renverson, por ke la raciigo fariĝu utila al la tuta proleta klaso. *R. Rössler (11 297).*

---

opozicio en la sindikatoj, influas ĝin la komunistoj. Malgraŭ tio, la solaj ribelmovoj en Hispanio de la laboristoj estas iniciatitaj de la neleĝa komunista partio, ĉar la aliaj, kiuj havas pagatajn gvidantojn k eĉ proprajn konstruojn, estas tre ligitaj al siaj havaĵoj. Tial timas tiom multe iliaj gvidantoj perdi sian salajratan postenon, ke ili etburĝiĝas.

En tia situacio la hispana laboristaro nur povas helpi la revoluciemajn burĝojn, ĉar nur tia estas la deziro de ĝiaj gvidantoj. La komunismo havas plej grandan simpation ĉi tie en sindikataj, studentaj k intelektulaj rondoj k eĉ en la kamparo. Nur la timo al persekutoj ne lasas ilin aliĝi ĝin. Kiam tiu timo malaperos, nur tiam, la hispana laboristaro komencos sian revolucian agadon.

ENKETO PRI SOVETIO

J. BURGER

Mel. germ.: "Die Gedanken sind frei . . ."

Pri land' Soveti' tre multon ni aŭdas:
Kun vera pasi' kelkiuj ĝin laŭdas;
aliaj malfidas, malbonon nur vidas.
Nu, kie la ver' en ĉi tiu afer'?

Enketis do mi ĉe kelkaj personoj
el nia soci' kun certaj spertkonoj.
Respondis riĉulo: "Pereu per brulo
— ĉar estas por ni sen profit' — Soveti'!"

De graf' la respond' k de generalo:
"Land' sola en mond' kun em' al egalo
por ĉiu persono: — sen rango, sen krono;
— do estas por ni nur danĝer' Soveti'!"

De pastro la dir': "La rusa popolo
nun vivas — ho mir' — sen 'Dia' konsolo:
ne pagas la ŝtato por pastro, abato;
— do estas por ni nur infer' Soveti'!"

Progresa prolet' sed skribis la frazon:
"Sistem' de sovet' ja donis la bazon
por vivi libere; ni vokas fiere:
Vivadu por ni mondpatri' Soveti'!"

LIBERIO — EKZEMPLO PRI HIPOKRITO

Sekvis la publikigon ĉe la Ligo de Nacioj de la raporto de l' Enketa Komisiono pri sklaveco en Liberio, militiro rimarkinde unuanima de la brita kapitalista gazetaro. Elstare estis donitaj detaloj pri devig-laboro, eksporto de dokumente-kontrakta laboro, turmentego al sklavoj ktp.

Ne estas pridubebla la precizemo de tiu ĉi raporto de la Komisiono. Ĝi priskribas la malbonon, sed ĝi ne proponas informiĝon pri ĝiaj kaŭzoj. Tamen, ĝi konsilas serion da rimedoj, kiuj, oni opinias, finos tian fisistemon. Jen estas la esenco de tiuj ĉi konsiloj, ke oni proponas la intervenon ĉe la Liberia Registaro de iu ekstera influo.

Kial brita kapitalismo tiel klopodis por anonci tiel publike sian deziron interveni ĉe la Liberia Registaro? Ĉu la motivo estas "humanaj konsideroj"? Se estas tiel, ĉu la brita kapitalismo ne finus unue la devig-laboron, kiu laŭ konfeso ekzistas en ĝia kolonio Kenjo, k efektive en preskaŭ ĉiuj britaj afrikaj teritorioj?

Ne, ni devas serĉi la kaŭzon por tiu agitado en la ekonomia medio. Liberio estas riĉa fonto de kaŭĉuko. Ankaŭ okaze ĝi estas nominale "sendependa" negra respubliko. Reale ĝi estas, laŭ usona verkisto *Ladŭel Deni* (Ludwell Denny): "Usona protektlando sub la diktatoreco de nemultaj indiĝenaj marionetoj".

Usona financ-kapitalo, luktante por fontoj de kaŭĉuko, venkis siajn konkurantojn britajn k francajn en tiu ĉi regiono. Per la Fajrstona (Firestone) Financa Korporacio de Usono, ĝi akiris, post la milito, 400 mil hektarojn da Liberia tero por kreskigi kaŭĉukon. 12 mil hektarojn el tiuj ekspluatis brita kompanio antaŭ la milito.

Estis donataj "profitegoj" al Liberio sekve de ĉi tiu enfluo de usona kapitalo, sed ne senkoste. La Fajrstona Korporacio insistis, ke la Liberia registaro akceptu pruntajon je 5 milionoj da dolaroj, provizitan de mistera anaro nomita "La Financa Korporacio de Usono", kun kiu, oni anoncis tion zorgeme, la "Fajrstona" havas nenian ajn kunligon.

Per tiaj metodoj estis starigata la superego de l' usona financ-kapitalo. Brita konkurado definitive estis forbarita.

Dume oni komencis militiron de "malkaŝado" pri devig-laboro. La usona registaro malkonfirmis neante ĉiujn raportojn pri tia stato. La Fajrstona Korporacio anoncis, ke temas nur pri alilanda propagando kontraŭ usonaj interesoj.

Sed oni daŭrigis la militiron, k, en aŭgusto 1929, la Usona Ŝtata Fako devis ordoni al la Liberia registaro anonci esploron per Komisiono. Ĉi tiu kunmetiĝis el unu reprezentanto de la Ligo de Nacioj, unu liberiano k unu usonano. Tial efektive Usono estris la Komisionon.

Tamen Usono ne povis malebligi publikigon de la faktoj, k por konservi la ŝajnon de pravo, kuniĝi kun la alilandaj potencoj por mallaŭdi la firegistaron, pri kiu ĝi mem efektive estas respondeca. Ja, ĝi devas partopreni en la debato pri interveno. Kaj nun la brita financa kapitalo postulos intervenon, aŭ per mandato de la Ligo de Nacioj aŭ per ia egalvalora metodo. La brita financ-kapitalo gajnis je la kosto de sia usona konkuranto, k la tuta militiro estas nur manovro en la akra luktado inter ĉi tiuj malamikoj, pro la redivido de Afriko por kapitalista ekspluatado.

Tradukis el *"Ĉiutaga Laboristo"* (Daily Worker), London, *16/792*.

Usono koloniigas Eŭropon

En 1914 Eŭropo estis la ĉefa produktejo sur nia terglobo. La aliaj kontinentoj dependis de ĝi k formis nur grandegan *kolonion* de l' eŭropa industrio. Ĉiu lando, ĉiu nacio, ĉiu popolo kunhelpis pliriĉigi Eŭropon k tiel pligrandigi ĝian ekonomian potencon, kiu ŝajnis certigita por ĉiuj tempoj.

Kaj hodiaŭ — Eŭropo fariĝis dependaĵo de Usono, ĝi ne plu superregas la mondon; male — ĝi fariĝis *kolonio* en la plej kruela senco de tiu vorto, ŝuldopremata, ekspluatata, regata de Usono, kiu senindulge uzas siajn en la milito novakiritajn rajtojn. Evidente, la kolonia stato de l' malnova kontinento ŝanĝiĝas laŭ la diversaj landoj. Iliaj historio k ekonomia strukturo, la spiritostato de l' ekonomi-gvidantoj k de l' loĝantaro en la unuopaj landoj kreas grandajn diferencojn. Sed ilia sorto estas komuna en tiu senco, ke ili dependas de Usono k estas jam ĉiuj "koloniigitaj".

ZIGZAGAJ NOTOJ EL USONO

"Pacpreparoj"

Laŭ *Tempoj* (Times) admiralo *Mofet* (Moffet) ŝajne inklinas al la opinio, ke atak- k bombaeroplanoj fariĝos la plej decidaj bataliloj, ĉar li diras: "Tiu nacio venkos (en la proksima milito),

La ora bovido, usona prospero, sufokita de la serpento de l' krizo

kiu havos la plej grandan nombron da ŝipoj, kiuj povas funkciigi aviadilojn, k la plej grandan nombron da aviadiloj, kiuj povas transportiĝi sur la maro."

Li deklaras, ke se ne la tuta tunkvanto estos en la havenoj ĝis 1936, permesata al Usono por tiu ĉi ŝiptipo, nova malarmad-konferenco kaptos la ŝancon por limigi la konstruadon. La konkludo estas: konstruu aviadilportulojn (ŝipoj portantaj diversspecajn aviadilojn).

La tero estas globa

Se ankoraŭ ekzistus duboj pri la globeco de la tero, oni devus nun montri al ĉiuj Tomas'oj la bildojn, kiujn sukcesis fari aviadisto laboranta esplore por la *Istmen* (Eastman)-Kodak-laboratorioj. Li fotografis de sur granda alto la ŝajne tute ebenajn pampojn[1], kiuj etendiĝas trans 500 kilometrojn da tera surfaco. La ricevita fotografaĵo fakte k tute klare montras la kurbiĝon de la tero. La bildo estas nerefuteble konvinka pruvo, kiun la scienco donacis al la laikaro komence de 1931.

Signo pri la ekonomia nivel-malaltiĝo

El Nov-Jorka subregiono, *Ŭestĉestr* (Westchester), kiu distingiĝas per loĝantoj pli malpli riĉaj, oni raportas, ke la posedantoj de 35 000 aŭtomobiloj porplezuraj ne renovigis siajn vetur-rajtigilojn, kio indikas, laŭ la koncerna ĉefoficisto, ke simple mankas la mono al tiu ĉi parto el la aŭtomobilularo.

La tria partio, proponita jam ofte, k ree de prof. *Djui* (Dewey), kiel opozicio al la du grandaj, ankoraŭ ne realiĝos post rifuzo de senatano *Noris* (Norris) akcepti gvidon super la "liberalaj milionoj" en Usono. Prof. Djui en nova jurnal-artikolo amare kritikas la t. n. ribelulojn en la kapitalistaj partioj k pentras ilin kiel postentenulojn, kiuj kapitaligas sian ŝajnan ribelemon, gajninte per ĝi apogon de la nekritikemaj popolamasoj. *INO-KOR 1307.*

[1] Sudamerika tutplataĵo.

LA KLASBATALO TRA LA MONDO

La influo de l' faŝismo en Germanio

Kiel fungoj post somera pluvo kreskas ĉi tie grupoj de eksmilitantoj, "Ŝtalkaskanoj" k. a. Kompreneble la kapitalistoj favoras tiajn "kreskajojn". La anoj de tiaj asocioj sentas sin kvazaŭ ĉiopovaj. Kiu estas membro ĉe unu el tiuj naciistaj organizoj, tiu ne bezonas timi maldungiĝon. Mi foje en la minejo iom laŭte inter K-doj elparolis tiun penson uzante ne tre flatajn vortojn. Ano de naciista unuiĝo, kiu subaŭskultis mian diron, denuncis min k alian tagon la ĉefo avertis min k eĉ minacis per maldungo. Okazis dua interdisputo, dum kiu la denuncinto en kolero perfidis sin mem k promesis duan fojon denunci min al la ĉefo. Nur pro minacoj de miaj amikoj li ĝis nun ne kuraĝis plenumi sian intencon. Ĉu komento necesas? *13 397.*

Laboristoj manifestacias en Italio

Antaŭ nelonge la havenlaboristoj en Venezio faris amasan manifestacion al la havena direkcio por protesti kontraŭ la fakton, ke ili depost pluraj tagoj ne ricevis siajn salajrojn jam tre reduktitajn same kiel la laborhoroj. Por disigi la laboristojn la estraro venigis centojn da soldatoj k milicanoj.

La kotonfabrikaj laboristoj en Pordenone (Venezio) protestis publike kontraŭ la salajr-malaltigo. En Taranto (Sudo) okazis gravaj interpuŝiĝoj inter manifestaciantoj k polico; en Avelino (Kampanjo) proksimume 200 kamparanoj trakuris la stratojn de l' urbo k postulis antaŭ la polic-prefektejo malpliaItigon de l' impostoj. En Napolo estas fermitaj la fabrikoj de l' itala Citroen (aŭtofabriko) k la forĝejoj k ŝtalejoj de Tore Anunciata, ankaŭ la silkfabrikoj de S. Giovani en Teduccio (apud Napolo) k same la konserv-nutraĵaj entreprenoj en Cirio. La impostpaguloj ne plu kapablas pagi. Eĉ la oficistoj de l' Centra Poŝtoficejo en Napolo devis manifestacii por ricevi siajn salajrojn. *Laŭ "Italia".*

Unueca instru-libro por italaj lernejoj

La registaro eldonis unuecan ŝtatan instrulibron por ĉiu klaso de l' tuta lernejaro en Italio. Ankaŭ privatlernejoj devas uzi ĝin; alia libro ne estas tolerata. La legolibro por la 4-a klaso entenas ekzemple priskribon de la vivo de Musolini, laŭ la sama klarigmaniero kiel pri la vivo de Kristo. Kompreneble pri la renegatiĝo de l' personaĉo oni faras nenian aludon. Oni instruas al la infanoj, ke ili devas samtempe ami "la libron k la pafilon", la armilojn super la scio. Al sendependaj gepatroj restas nur unu alternativo: aŭ lasi siajn infanojn disiĝi de ili, fariĝi iliaj intimaj malamikoj — aŭ enradikiĝi al ili, ke iliaj libroj, iliaj instruistoj mensogas k ilin puŝi, depost la aĝo de ses jaroj, al la ribelo — aŭ fine, spitante la faŝistan pafadon, provi forkuri eksterlanden kun ili. *Laŭ "Italia".*

La batalo de l' studentoj en Hispanio

La studenta federacio decidis la ĝeneralan strikon studentaran ekde 22. januaro. La strikantoj postulas la liberigon de l' enkarcerigitaj profesoroj k studentoj, kiuj estis arestitaj dum la lastaj ribelmovadoj. Ili protestas ankaŭ kontraŭ la salajra plialtigo al militistoj k kontraŭ la aktiveco de l' naciista partio k de l' hispanaj legianoj (faŝistoj). *P. M.*

KIEL PASIGAS SENLABORULO LA TEMPON?

Tio estas demando, dum nuna abundo da senlaboruloj en ĉiuj landoj tre aktuala k certe ankaŭ sufiĉe interesa por esti pritraktata en nia gazeto. La kaŭzoj de senlaboreco en ĉiuj landoj regataj de kapitalismo ja certe estas la samaj, sed la kondiĉoj, sub kiuj la senlaboruloj vivas en la unuopaj landoj, sendube estas variaj. Do la diversaj kondiĉoj nepre ankaŭ efikas diversan pasigadon de la "libera" tempo. En Germanio, kie ekzistas tielnomata senlaborulasekuro, k kie la senlaborulo ricevas dum fiksata tempo monsubtenon, li dum la semajno je difinitaj tagoj, eĉ horoj, devas iri al kontrolejo k tie aŭ stampigi la kontrolkarton aŭ depreni la semajnan subtenmonon. Tio estas en la tuta lando regula pasigado de tempo por ĉiu senlaborulo dum difinitaj horoj.

Nun mi volas rakonti, kion tiurilate mi spertis en la urbo, en kiu mi loĝas. Por depreni la junajn gesenlaborulojn de la strato, por plifaciligi al ili la animpreman sorton de la senlaboreco k havigi al ili la eblon praktike k teorie pliperfektiĝi en siaj laborfakoj, la urba gvidantaro aranĝas kursojn ĉiuspecajn. Krom tio dum du posttagmezoj en la semajno okazas tielnomataj "hejmvesperoj", en kiuj la gejunuloj ludas, kantas aŭ aŭskultas paroladojn pri literaturo, tekniko aŭ similaj temoj. Tiuj aranĝoj estas bone vizitataj. Certe tiaj klopodoj preni for la zorgojn de la gejunuloj estas aprobindaj, sed por la proleta klaso en ĝia batalo porsocialisma ankaŭ granda malhelpo, ĉar ĝuste tiaj aranĝoj ankaŭ havas la celon malrevoluciigi la gejunulojn.

Sed kiel do pasigas la plenkreskuloj senlaboraj la tempon? Granda parto (mi eĉ riskas diri, la plej granda parto) dum tuta tempo faras preskaŭ nenion. Matene ili restas kuŝantaj en la lito, ĝis estas tempo por iri al la stampejo (kontrolejo). Tie ili atendas horon aŭ du, babilaĉas k insultaĉas pri la nuna vivo, poste tra la urbo iras hejmen, rigardas tra la fenestro, ne pripensante sian sorton, kiel eble ĝin plibonigi, k estas ĉiam kontentaj ankoraŭ havi loĝejon k iom da manĝaĵo. Ĉiaj bataloj de la klaskonscia laboristaro ne interesas ilin. Alia parto, k eĉ ankaŭ ne malgranda, kiu opinias havi intereson pri la sorto de la laboristoj, estas en la Nacisocialista partio (faŝista) k tie formas la tielnomatajn S. A. (ataktaĉmentojn) k atakas je ordono de la kapitalistoj la "malbenitajn" marksanojn, "ĉar la marksismo (kvankam ili tute ne scias, kio estas tio) ja kulpas pri la nuna mizero en Germanio".

Nur tre malgranda nombro da senlaboruloj, efektive havantaj intereson pri la nuna ekonomia krizo, sciantaj pri la vera kaŭzo de la nuna stato, k provantaj aliigi la nunan sociordon, ekzistas. Kaj nun la bedaŭrinda fakto: tiu malgranda parto, anstataŭ streĉi ĉiujn fortojn por forigi la nunan staton, konsistas el du partioj, el kiuj ĉiu volas reprezenti la verajn k plej bonajn marksanojn k kiuj pro tio plej akre interbatalas k super tio forgesas la vorton de Marks: "Proletoj ĉiulandaj unuiĝu!" *11 309.*

MI VOLAS SCII...

Ĉar mi ŝatus scii (k sendube ankaŭ aliaj) opiniojn de K-doj pri estontaj regoformoj ŝtataj, mi petas respondon tiurilatan (komparu ankaŭ n-on 311, sama rubriko). Precipe min interesas la verko de *G. Valŭa* (Valois) *"Un nouvel âge de l'humanité" Paris, 1929.* Mi kredas, ke franciaj K-doj dum eble proksima tempo povos resume konigi tiun verkon al alilandaj K-doj sur paĝoj de "S-ulo", aldonante siajn opiniojn pri la temo. *Laborulo.*

*

Responde al artikoleto de K-do Soares en n-o 328 de "S-ulo": Mi konstatas, ke la al vi konata "ulo" estas "homo", ĉar li ja naskiĝis de homoj. Se nun tiu homo farus ion por la progreso de la suferanta homaro, tiam li estus krome pro tio valora homo, kiu ne vivas sian vivon sencele. Tio estas la ĉefafero. Ĉu li nun nomiĝas "Sennaciisto" aŭ "Internaciisto", tute egalas. Pri tio nur disputas sekiĝintaj burokratoj, — kiuj disŝiras la vortojn samkiel pasero la ĉevalan ekskrementon, — k kelkaj SAT-anoj.

Soares — vi ne estas Sokrates!

Baĥ, Gröbers (10 006).

*

Certe la problemo, pri kiu vi diskutas, ŝajnas sufiĉe aparta por rezoni pri trafa difino. Sed pripensado supozigas, ke ĝia rezulto fine estos negativa. Via interesa konatulo nepre estis anglo per naskiĝo, indiferente kie li naskiĝis. Se li poste akiris portugalan ŝtatanecon, do, li nun estas portugalo laŭleĝe. Sed krome li estas kosmopolito, ĉar vi ja konstatas: "...li loĝadas ĉie." Li konfesas bolŝevismon. Bolŝevismo estas speco de internaciismo k ne neas naciojn. Tiel la faktoj.

Konkludoj: 1. La aparta ulo libervole akiris portugalan ŝtatanecon. Per tio li agis iom nacie, konfesis la volon vivi *kun* nacio. 2. Kosmopolito iel signifas *sennaciisto.* 3. Kiel bolŝeviko la nomita estas *internaciisto.* Evidentiĝas, ke absolute preciza difino ne eblas, ĉar via konatulo estas kun-, senaŭ internacieca tute laŭ sia pli grava aktiveco per unu el supraj kvalitoj. Eble vi rajtas konsideri lin tia, kia kredas esti li mem. Tamen mi konjektas lin internaciisto. Cetere, esence ni ĉiuj ja havas du kvalitojn tiurilatajn, hazarde-leĝan per naskiĝo k konscience akiritan laŭ mondpercepto.

W. Riedel (16 652).

Pri la enhavo de artikoloj aperantaj en "S-ulo" respondecas la aŭtoroj.

LA KOLEKTIVIGO EN U.S.S.R. LAŬ FEDOR GLADKOV

(1. daŭrigo)

Tiu sistemo, kiun naskis la oktobra revolucio, konsistigas la fundamenton de la vilaĝa vivo, kreiĝis en la subgrundo de la kamparanamasoj kiel neevitebla konsekvenco de la batalo por kreskigo de la produktofortoj. Sed tiuj ĉi, ankoraŭ en fazo de fariĝo, formas multajn, iafoje malĝojigajn kontrastojn.

Tiuj kontraŭdiroj pliprofundiĝas k fariĝas pli akraj, ĉar ili dependas de la ĝenerala irado en la rekonstruado de l' ŝtata ekonomio, de la malfaciloj en la livero de maŝinoj k industriaj produktoj, manko de kultura k politika edukado de l' popolamasoj, manko de agronomoj k teknikistoj, malklerega gvidantaro; tio diserigas ofte la unuojn, kiuj jam estis formiĝintaj en la kolĥozoj, aŭ tio ŝvebigas super tiuj unuoj la submeton al la kulakaj k avidegemaj elementoj. Kompense, se la teknika bazo estas solida, la kolĥozoj ricevas, — k nenio povas tion malebligi — novajn, intensajn ekonomi-formojn; tiuokaze, regas harmonio en la kolĥozo; la disciplino dum la laboro k la interdivido de la taskoj, la diversaj aspektoj de la ĉiutaga vivo pensigas, pli vere, al la komunumo, aŭ al *sovkozo* (kamparana bieno, rekte administrata de la rusa ŝtato.

Inter la agemaj membroj sendube troviĝas tiam kelkaj gelaboristoj (anoj de la Partio aŭ de la Junularo); verdire, plejofte, ili estas malbone preparitaj por la organizlaboro en la kamparo; iafoje, ili estas tre malmulte klerigitaj laŭ politika vidpunkto; tamen la influo de la proleta bluzo montriĝas, k oni povas konstati ilian klaskonscion. La komunistaj junuloj en la vilaĝoj estas senripozaj k energiaj, sed tre malforte gvidataj. Ili jetiĝas ĉiuflanken, serĉas elirejon por utiligi siajn fortojn; ili ardegas tre iniciatemaj, sed tiam ili estas malhelpataj pro la indiferento de la maljunuloj, tiam ili estas repuŝataj de homoj, kiuj interesiĝas nur pri ekonomiaj aferoj. Ĝenerale la estraro de la partia ĉelo ne sukcesas plenumi sian propran laboron; do, jen la junuloj, kiuj ankoraŭ ĝin "maltrankviligas". Estas do kompreneble, ke iafoje la knabegoj "petolas", ekmontriĝas "maldelikataj" aŭ "strangaj". Ili serĉas gvidadon, verkon, sistemon, sed ili trovas nenion.

Tial, la unua plendo, kiun mi aŭdis en iu "stanico", venis de l' komunista junularo. Helpu nin, K-do. Kion signifas tio? Nia tuta laboro rezultiĝas nenion. Ni organizis avangardajn brigadojn; jen oni donas al ni nek maŝinojn nek ĉevalojn. Kion ajn ni proponas, kiuj ajn estas la rimedoj, kiujn ni uzas, neniom utilas: oni puŝas kontraŭ nepenetrebla muro. Ili estis feliĉaj, kiam ni "enmiksiĝis" k ilin "helpis".

Oni kredas kutime, ke la virinoj prezentas en la vilaĝoj la plej malantaŭeman, la plej konserveman, la plej reakcian forton. Ŝajnas al mi, ke tio estas antaŭjuĝo. Ordinare, kiel pruvon, oni citas aktivajn virinajn partoprenojn kontraŭ la kolektivigo, kontraŭ la novaj plugmetodoj; oni almontras la fanatikan alligitecon de la virinoj al la eklezio. Sed ĉu la viroj estas ŝirmataj kontraŭ tiuj malvirtoj? Oni ne povas nei, ke la virinoj estas malsuperaj pri la evolugrado, ke fakte en kelkaj lokoj ili estas ankoraŭ subpremataj k sen rajtoj; tamen multaj

RESPONDO AL ARTIKOLO

Pri la artikolo aperinta en "S-ulo" n-o 324 "Ĉu Revolucio" la Okcident-Londona grupo el SAT-anoj, kies membroj estas plejparte anoj de la Asocio F.O.S.R. (Amikoj de Sovetio), opinias, ke ĝi donas al la legantoj de "S-ulo" falsan impreson rilate al du punktoj:

1. La verkinto demandas: "Ĉu la Sovetia laboristaro scias, kiel estis uzata ilia mono...?

Laŭ informo de la angla sekcio de "Amikoj de Sovetio" la mono por inviti eksterlandajn delegitojn estas volonte donita de sovetiaj laboristoj al iliaj diversaj sindikatoj por ebligi al samsindikatanoj el eksterlando esti gastoj dum vizito al Sovetio.

2. Laŭ la verkinto "ĉefe burĝoj akceptas la inviton viziti Sovetion, k por laboristoj ne estas ebla".

Nu, kelkaj laboristaj delegitaroj estis sendataj el Anglio. La delegitoj estis elektataj de laboristoj el diversaj fabrikoj. Dudek-kvin funtoj sterlingaj po delegito estis kolektataj de laboristoj k F.O.S.R.-anoj ĉi tie por pagi la veturkoston ĝis la landlimo k subteni la familianojn dum foresto de l' delegito (proks. 4 — semajna). La lasta delegitaro el Anglio entenas anojn ankaŭ de agronomia kolegio, kiu mem pagis la elspezon ĝis la landlimo, k poste ili estis gastoj de la sovetiaj agronomoj.

Komisie de Okcident-Londona Grupo el SAT-anoj: 11 576.

ĈE NIA INTERNA MONDO

Ekzistas tiom da taskoj en la ĉiutaga vivo kaj proleto disponas pri tiom malmulte da libera tempo, ke nur tre malofte estas al ni permesate subigi nin en la densan nebulon de nia interna mondo. Ĉar nek la monotono de l' peniga ekzistado donas al ni motivojn de inspiro nek, kiam ili estas, ni havas sufiĉan tempon por fiksi ilin sur la marmoron neforigeblan de l' skribado. Pli ol unu fojon mi sentis boli ĉe mia koro dezirojn de ekspansio, fortajn dezirojn komuniki kun iu pri tiu nia interna mondo, kiu ĉe ni vivas: pri ĉi tiuj aferoj konfuzaj, vagaj, nepriskribeblaj kaj kiuj turmentas nin ĉiuhore, ĉiuminute, ĉiam ... kiuj eĉ ne dum la dormo forlasas nin ... tiuj ajoj, tiuj aferoj, tiuj imagoj, tiuj formoj, tiuj pensoj, tiuj bildoj, pri kiuj ankaŭ ni mem ne scias kiam nek kial ili estiĝis, ekvivis ĉe ni, sed kiuj estas al ni kvazaŭ konataj, travivitaj, sentitaj delonge, mi ne scias kiam, eble en aliaj tempoj, en aliaj epokoj ... sed kiuj konstante kvazaŭ serpentiras tra la sekretaj ĉeloj de nia interno, vekante ĉie resonadojn de intimaj kaj netranslokeblaj emocioj, de ignoritaj harmonioj, de profunde kaŝitaj dolĉaj lumetoj, de vagaj neesprimeblaj aspiroj, de melankolio pri ajoj estintaj kaj kiujn oni sentas pli ol oni scias kaj kiuj izolas nin de l' mizeroj de la vivo, kontaktigante nin kun la mistero de l' senfino, de l' nekonato kaj forgesigante niajn malĝojojn kaj suferojn kaj disreviĝojn ...

Eble mi ne esprimis bone mian penson. Estas ja tiel malfacile komuniki al aliaj la enhavon de nia interna mondo ...! Fojojn mi atingis tion, sed plej ofte tiuj deziroj de ekspansiemo restis ĉe mia interno ne transpasinte al mondo de l' eksteraj realoj, kie kristaliĝas en ajojn la ideoj.

... Nur tiuj, kiuj amas nin scias eniri en la sentohalton de nia koro; nur ili povas penetri en la teksajon de niaj komplikitaj emocioj ... nur tiuj scias konsoli nin, kiam ni estas malgajaj, eĉ ne menciante la kialon de l' doloro ... Sen vortoj, sen konkretigi bildojn aŭ ideojn, ili enpaŝas ĉi tiujn korpremojn ... Personoj vin komprenantaj eĉ sen vortoj. Ne nur per lingvo interkompreniĝas la homoj. Ofte lingvo nur taŭgis por elmontri al personoj, ke inter ili ne eblas kompreniĝo. Tial mi ofte pensis, ke ne sufiĉos unu lingvo, komuna al ĉiuj homoj, en tiu de ni, proletoj, konstruenda nova mondo. Nepros ankaŭ, ke sur la bazoj de tiu jam tre proksima renovigota mondo, universaligu ni ankaŭ ĉiujn niajn sentojn, egaligu niajn ideojn kaj pensojn kaj sennaciigu ni niajn kutimojn kaj morojn, por ke ĉiu homo trovu ĉe sia apudulo fidelan reflekton de sia animo kaj vivu, vivu feliĉe!

R. Kiles (13 661), Valencia.

en nian internan mondon kaj parolas rekte al niaj sentoj enmetante pacon ĉe la konfuzo kaj kontenton ĉe la malesperiĝoj ...

Ĉu ankaŭ al vi, karaj Gekamaradoj, okazas ĉiuj tiuj sensacioj vorte neklarigeblaj? Certe jes! Kaj kredeble ankaŭ multaj el vi bedaŭras la mankon de tiaj personoj, al kiuj povi elverŝi

faktoj montras, ke plejofte la virinoj batalas antaŭe por novaj metodoj en la vivorganizado.

Ili estas simple pli subtilaj en sia praktika intelekto, k pro tio postulas pli da konvinkaj pruvoj. Efektive ili estas patrinoj, mastrumantinoj; sur iliaj ŝultroj ripozas ĉiuj zorgoj, ĉiuj ŝarĝoj, la tuta respondeco pri la mastrumo, la dometo, la nesto. La frapoj, kiuj frakasus tiun neston pro manko de pripenso, grave reagus. La malsukcesoj de la edzo, liaj eraroj, lia maldiligento refalas sur la edzinon. La edzo estas la mastro, la estro; estas li, kiu disponas la ĝeneralan gvidadon de la ekonomio. Li ŝirmas sin malantaŭ la edzino, kiel malantaŭ ŝtona muro. Tial la edzino estas pli prudenta, pli pensema, pli dubema. Sed sufiĉas, ke ŝi konvinkiĝu pri la utilo, pri la gravo de la ekonomiaj reformoj k renversegoj, por ke ŝi partoprenu decide kiel batalforto. Tiam ŝi multe superas la viron. Ĝis en la malantaŭemaj, nefirmaj kolĥozoj mi renkontis virinojn, kiuj kontraŭbatalis ian spiritostaton da likvido, kiu evidentiĝas iafoje ĉe la viroj.

La labordisciplino de la virinoj estas pli firma. Estas nediskutebla fakto. Ili ne drinkas, dum la "vodka" estas diseriga faktoro inter la viroj. Dum la kunvenoj tiuj virinoj estas ĉiam aktivaj; ili vergas severe la mallaboremulojn, la avidegemulojn, la drinkulojn k la agentojn de la kulakoj. Ili alvenas la unuaj al la kunvenoj k foriras la lastaj. Ili kontrolas en realo ĉiujn novajn rimedojn; post prijuĝo de ĉiuj iliaj aspektoj, ili ekdefendas ilin kun sia tuta instiga fervorego. La infanetejoj, la komuna nutrado en la kamparo estas ilia fako. Tie la viroj, se oni esceptas la partiajn oficistojn, observas rigoran neŭtralon.

(Daŭrigota.)

Virinoj, viroj k la modo

Kara K-dino 5418! Mi verŝajne ne estas klaskonscia laboristo. Kiam mia monujo tion permesas, mi aĉetas al mia edzino kiel eble plej delikatan ŝtofon, k ŝia fratino, kiu estas kudristino, faras el ĝi veston laŭ la reganta modo. Mi volas, ke ŝi havu belajn ŝuojn, laŭmodan ĉapelon ktp. Mi ŝatas, ke miaj du filetoj estu delikate vestitaj, somere eĉ per lakumitaj ŝuoj. Mi mem ŝatas esti bele vestita. Dimanĉe, kiam mi estas libera, — cetere mi nun estas senlabora — mi ŝatas esti bone razita k vestita eĉ per manumĉemizo, kolumo k kravato. Jes, mi eĉ ĉiam, se estas malvarma vetero, uzas frakon, kiam ni eliras por promenadi aŭ viziti konatojn-laboristojn.

Kelkvorte: mi tre bone fartas, kiam mi mem k miaj familianoj estas kiel eble plej bone vestitaj. Mi devas konfesi, ke mi faris, faras k faros ĉion eblan por min vesti kiel faras burĝaro. Antaŭ kelkaj centoj da jaroj, ekz. en la antikva Romo, estis reguloj, kiel devis esti vestitaj la apartaj klasoj, pli ĝuste, kiajn vestopecojn tiu aŭ alia klaso ne rajtis porti. "Bedaŭrinde" tiaj reguloj ne ekzistas en nia tempo k tial ĝenerale ni ĉiuj penas laŭpove imiti la burĝan vestmanieron.

Eble estas granda, nepardonebla eraro mia, sed estas tamen vero, ke mi kondutas pli senĝene, kiam mi estas bonvestita, ol kiam mi estas vestita pli malbone. Kaj devas mi konfesi, ke mi neniam subtenos la de Krjukov proponitan por laboristoj vestmanieron, kiam ĝenerala modo ordonas alian, ĉar tio estas nur revivigi tempon de la antaŭmenciita antikva Romo.

Nun mi certe renkontos uraganon da riproĉoj. Sed mi almenaŭ klinis kapon k konfesis miajn pekojn. Mi eble estos atakata pro burĝeco, sed mi nur diru, ke neniu el miaj amikoj k konatoj min kulpigas pro tio.

Georgo Syversen (5663).

TRA ESPERANTIO

★ XI. Kongreso de SAT en Amsterdam (Nederl.)

1. Komuniko

Dato. La 11-a Kongreso de SAT okazos dum la unua duono de aŭgusto 1931, je 5 sinsekvaj tagoj, kiuj precize estos fiksataj k konigataj en "S-ulo" plej baldaŭe.

Kotizo. La kongresa kotizo egalas la kotizon por pasivaj anoj. Ĉar luo de salono ĉi tie estas multekosta, la Gek-doj estas petataj tuj post ricevo de l' aliĝilo[1] sendi sian aliĝon, por ke ni povu lui konvenan salonon, kiu ne superas nian povon. *Aliĝiloj sen samtempa pago ne estas atentataj.*

Fakkunsidoj. Kiuj deziras zorgi pri la aranĝo de bone funkciantaj fakkunsidoj, tiuj jam nun ekinterrilatu kun la Organiza Kongres-Komitato (O. K. K.).

Pri **loĝado, veturado** k **pasportoj** sekvos komunikoj. Ni klopodos akiri favorajn prezojn por vagonaro, tramo ktp.

Sekretariejo. Ĉion oni adresu al la sekretario, K-do J. W. J. Benjamin, Rhynvis Feithstr. 5 A III, Amsterdam-W.

O. K. K.

SUB LA MASKO DE UNUECEMO

En "I-isto" n-o 8 K-do Bubu (Boubou) siavice daŭrigas la agitadon mensogan k kalumnian kontraŭ la gvidantaron de SAT. Nu, ĉiu K-do, kiu posedas la "Protokolaron de la X-a SAT-Kongreso", mem povas konvinkiĝi, kiel facilanime K-do Bubu perfortas la veron. Okazas ja iafoje, ke ne estas klare pruvebla per konkreta pruvilo ia senbaza aserto, ia mensogo. Sed en ĉi tiu kazo la dokumentoj ekzistas k estas kontroleblaj; ili senmaskigas la mensogulon.

Ni konstatas: 1. Ne estas forigitaj el la Protokolaro la vortoj diritaj de K-do Lanti kontraŭ Drezen k CK SEU — kiel asertas Bubu! Ĉiu povas legi ilin sur paĝo 78 de tiu broŝuro tiel, kiel ili stenografe estas akceptitaj de la du ĉe tiu kunsido funkciintaj protokolantoj.

2. K-do Marso legis eltiron el letero atakanta la gvidantojn de SEU **ne** dum la debato pri la propono okazigi kongreson en Moskvo, sed antaŭan tagon dum la diskutado pri la raportaro de l' Plenum-Komitato (vd. p. 58 de l' sama broŝuro).

3. La Gvidrezolucio estas presita (vd. pĝ. 82/83) fidele laŭ la maŝinskribita originalo, kiu estis laŭtlegita ĉe la Kongreso k subskribita de 4 K-doj, inter ili Bubu mem! Lia longega artikolo estas plena je samvaloraj asertoj kontraŭ K-don Lanti, kiu juĝos mem ĉu tia fantazia skribaĵo estas respondinda aŭ ne. Almenaŭ kiel ĉefprotokolinto ĉe la X-a Kongreso mi opiniis necese protesti kontraŭ plej certaj eraraj asertoj de K-do Bubu.

N. Bartelmes.

[1] La aliĝilo estos aldonata al "S-ulo" en unu el la venontaj n-oj.

KIAL? TIAL!

Kial Sennaciulo ne plu povas libere eniri Sovetion, dum la burĝa Heroldo havas tiun privilegion? demandas K-doj. Facila estas la respondo: tial ke s-ro Drezen estas kunlaboranto de la neŭtrala gazeto k sekve komplezas al si — dum "S-ulo" senmaskigis la pseŭdokomunismon de la sama s-ro k pro tio estas de li denuncita kiel "kontraŭsovetia" organo. Tute simple — — — Sed neniu inteligenta k sincera revoluciulo konsentos identigi karieriston kun Sovetio. —

Tial "S-ulo" daŭrigos defendi Sovetion eĉ malgraŭ tio, ke ĝi ne povas tien libere eniri.

TRA LA MOVADO ◆

KRONIKO

ĈEĤOSLOVAKIO. Dank' al publika paroladо de K-doj K. Š. k Kammerer, dum la internacia junulartago en vilaĝo *Puclice* apud Stankov estis aranĝita kurso en *Ĉeĉovice* ap. Stankov kun 17 p., anoj de Soc. Junularo. Gvidas SAT-ano 15 207. Lab. esp. unuiĝo en *Praha* eldonis ĉeĥlingvan flugfolion kun propaganda teksto. Kurso por komencantoj kun 18 p. En *Tlucna* K-do Kouril (377), estro de l' tiea lab. gimnasta unuiĝo organizis kurson kun 12 p. La vilaĝestro disponigis lernejan ĉambron k subvenciis la kurson per 220 k. ĉ. Gvidas K-do 14 382 el Plzen. — *GERMANIO. Aĥen.* Antaŭ kelkaj jaroj ekzistis nur unu grupo en la tuta distrikto (en Alsdorf, mondkonata pro la lastjara minkatastrofo). Al tiu grupo apartenis kelkaj K-doj el apuda minista kolonio Strejfeld (nun Merkstein 2). Lastnomitaj K-doj fondis en 1927 propran grupon; "mortis" pro nekonata malsano la grupo Alsdorf. Sed grupo Merkstein vivas k vigligas la tutan distrikton — impertinentaj langoj eĉ asertas, ke ĝi ruĝigos la nigran angulon). En 1930 la grupo aranĝis sume 10 kursojn k povis enpenetri la urbon Aĥen (Aachen), mem, kie okazas kurso kun 40 p. Ankaŭ en kolonio Hückelhoven agas K-do L. (subdistriktestro). (13 397.) — *Boĥum.* Kurso kun 15 p. — *Orienta Saksio.* Ŝtataj ekzamenoj (kapableca, kursgvidanta, sciencpedagogia) okazos 15. 3. en Neŭgersdorf (Sa.). Partoprenontoj turnu sin al instruisto Wahode, Gaussig (Sa.), kun allas-petskribo k aŭtobiografio german- k esp-lingva. (1378.)

ĈE LA NEŬTRALULOJ

Oni sukcesis konservi kelkajn parolojn de Zamenhof sur gramofona disko, vortojn, kiujn li diris dum la universala esp. kongreso, kiu okazis en j. 1909 en Barcelono. Sukcesis la eksperimento transporti la parolojn de malnova primitiva fonografo sur nuntempan gramofondiskon.

*

Okaze de la 23-a Universala Esp. Kongreso en Krakovo estas intencite aranĝi postkongreson en la naskiĝurbo de Zamenhof — Bialistok k malkovri tie monumenton al la aŭtoro de esp-o.

Tarifaro de SAT

LANDO	Aliĝmono al SAT	Kotizo por: a) aktiva	b) pasiva	Sennaciulo	La Nova Epoko	por membroj
Argentino, pes.	0,40	6,50	1,90	6,—	3,—	2,—
Aŭstrio, ŝil.	0,50	13,—	3,75	12,—	5,—	4,—
Belgio, belg.	0,50	13,—	3,—	12,—	4,—	3,—
Brazilio, milr.	1,—	20,—	5,—	18,—	7,—	5,—
Britio, ŝil.	0,50	10,50	3,—	9,—	4,—	3,—
Bulgario, lev.	10,—	260,—	65,—	250,—	150,—	100,—
Ĉeĥoslovakio, kr.	3,—	65,—	15,—	60,—	25,—	20,—
Danio, kr.	0,50	10,—	2,50	10,—	4,—	3,—
Estonio, kr.	0,25	8,50	1,80	8,—	3,—	2,50
Finlando, mk.	4,—	85,—	18,—	80,—	30,—	25,—
Francio, fr.	2,50	45,—	12,50	40,—	18,—	15,—
Germanio, mk.	0,50	10,50	2,50	9,—	4,—	3,—
Hispanio, pes.*						
Hungario, peng.	0,50	10,50	2,50	10,—	5,—	4,—
Japanio, jen.	0,40	6,—	2,—	5,—	2,50	2,—
Jugoslavio, din.	6,—	130,—	30,—	120,—	45,—	40,—
Latvio, lat.	0,50	12,—	2,50	10,—	4,—	3,—
Litovio, lid.	1,—	20,—	5,—	18,—	8,—	6,—
Nederlando, guld.	0,30	6,50	1,60	6,—	2,50	2,—
Norvegio, kr.	0,50	10,—	2,50	9,—	4,—	3,—
Polio, zlot.	0,80	16,—	4,—	15,—	7,—	5,—
Portugalio, esk.	2,—	45,—	10,—	40,—	15,—	12,—
Rumanio, lej.	15,—	360,—	65,—	350,—	150,—	120,—
Sovetio, rubl.	0,25	5,25	1,25	4,50	2,—	1,50
Svedio, kr.	0,50	10,—	2,50	9,—	4,—	3,—
Svisio, fr.	0,60	13,—	3,—	12,—	5,—	4,—
Usono, dol.	0,25	3,25	1,25	2,50	1,50	1,—

Ĉiuj ne cititaj landoj pagu laŭ la tarifo por Germanio.
Aktivaj membroj ricevas la oficialan organon de SAT (S-ulo) senkoste.

* Pro inflacio ni petas pagi laŭ la franca tarifo.

Andreo Ĉe lekcias nuntempe kun grandega sukceso en Berlino k Potsdam. Urbdoma salonego devis esti police fermata pro tro-pleno.

*

Post interveno de la Internacia Centra Komitato de l' Esp. Movado, la 1-a mondkongreso de inform-oficejoj, kreditprotektaj institucioj k enkasig-organizoj en Vieno decidis enkonduki esp-on larĝskale en siaj organizoj k deziresprimis, ke kunlaborantoj k oficistoj sciu esp-on.

RECENZEJO ◆

Duope ricevitajn verkojn ni recenzas, unuope ricevitajn ni nur mencias.

S. Rublev, Esperanto-Zirkel (Esperanto - Rondeto). Praktika helpilo por grupa studo de esperanto. I. Parto (por rondetanoj). 1-a germana eldono. Eld. CK SEU, Moskvo, 1930. Prezo: 50 kop. (1 mk.). Form. 17×25 cm. 62 pĝ.

Eldono por germanlingvanoj de la konata, en Sovetio multe uzata lernilo. Ĉar ĝi estas tute adaptita al la original-eldono, ortodoksulo povos senĝene lerni laŭ ĝi, ne riskante renkonti herezaĵojn. Laŭ maniero jam konata la aranĝintoj — Besler verkis la germ. enkondukon — ne hontis ankaŭ enplekti en la lecionoj de tiu kurslibro (!) la mensogaĵn asertojn de l' SAT-opozicio. Sur p. 49 oni legas pri la kontraŭsovetia tendenco de l' SAT-direkcio (!!), pri iu "tre salutinda entrepreno" (EKRELO!) k iu "*vera* klas-batalilo de prol. esp-istoj" (I-isto!). Bedaŭrindaj kursanoj, al kiuj oni englutigas tian "lern-materialon"! *N. B.*

Ĉirkaŭ la Globo. Eldonas Sennaciistoj en 19-a horzono. 1-a jaro, n-o 1. Gvidanto: Theodore Weder, 24—29 Merchant St., *Astoria, L. I.*, Usono. Aperas monate. Hektografita. 5 paĝoj. Formato: 21×28 cm.

Tiu ĉi unua n-o de sennaciista periodaĵo entenas enkondukon k unuan parton (pri "Internaciismo") de *Manifesto de la Sennaciistoj*, prezentita en tre klara k preciza formo.

IAMO. Kio ĝi estas, kion ĝi faras, kion ĝi demandas. 8 pĝ. 14 × 21. Propagandilo de IAMO (Internacia Anti-Militista Oficejo). Sekretariejo: Alb. de Jong, Laurierstraat 127, *den Haag*, Holando. Estas klarigata unue la celo de tiu Oficejo: batalo kontraŭ milito k reakcio; sekvas principdeklaro, mallonga historio, ĝiaj agoj, intervenoj, eldonoj k ĝiaj petoj; ke oni subtenu ĝian informservon (4-lingvan). La prezo de l' informservo estas 1 dolaro jare. La Oficejo estas klasbatala, laborista entrepreno.

La verkintoj uzas erare "demandi" en la senco de "peti" (vd. ekzemple en la titolo!).

Korekto. Bonv. legi en n-o 329, pĝ. 131, 2-a kolono, 2-a linio de supre "obuso" (anst. *haŭbizo*). Sampaĝe, 1-a kol., lin. 24 de malsupre "putris" (anst. *putriĝis*).

MEMORNOTO ◆

Represis el "S-ulo":

O. Proletario, Lisboa, 15. 3., ĉeĥa naciismo (282), el soveta taglibro (278), 1. 5., pola imper. (281), 24. 5., Olimpio lab. (291), el prakt. vivo II, (285), 5. 7., ateistaj sukc. en Ukr. (297); *O Povo*, Lisboa, 16. 5., homo k maŝino (289), ?. 10. sanktulo eksigita (311), 22. 10., sekvoj de maŝinigo en Usono (311), karbmin. en Belgio (309); *O. Eco do Arsenal*, Lisboa, 1. 12., sanktulo eksigita (311); la cenzuro malpermesis publikigon en *O Povo* de "pri la solvo de l' juda probl. en Sovetio".

Priesper. artik. k notojn enhavis:

Volksblatt, Bochum, 5. 1., *Le Règne de l' Homme*, Bièvres, 1. 1. (pri SAT), *Signalen*, Stokh., 8. 1., *Freiberg. Volkszeitg.*, 4. 11., *La Révolution Prolétarienne*, Paris, 5. 1., *Les Primaires*, Issy-les-Moul., jan., *Diario de Lisboa*, 8. 5., *O Proletario*, 1. 5., *A Luta*, Lisboa, 4. 10., *Diario de Noticias*, Lisboa, 25. 4., 20. 5., 27. 5., 25. 6., 29. 7., 4. 8., 5. 8., 14. 8., 9. 9., 12. 9., 15. 9., 17. 9., 26. 9., 9. 10., 16. 10., 3. 11., 7. 11., *O Seculo*, Lisboa, 10. 5., 27. 5., 25. 6., 4. 8., 4. 11., 7. 11., *O. Marao*, Regua, 15. 5., 15. 6., 1. 7., 1. 8., 1. 9., *A Batalha*, Lisboa, 25. 10., 8. 11.; krom en *Volksblatt*, Bochum, aperis en 4 socialistaj gazetoj de l' Rur-regiono priesp. artik. je 1. 12., 2. 12., 5. 12., 12. 12., 15. 12., 24. 12., 31. 12.

Pri SAT-Kongreso raportis:

O Proletario, Lisboa, 2. 8., *O Rebate*, Lisboa, aŭg.

Peresper. materialon enpresis:

O Proletario, Lisboa, 12. 4., 24. 5., 7. 6., 21. 6., 5. 7.

NIA POŜTO ◆

10 662. — Ni neniam konsentas doni firman promeson pri utiligo de materialo *ĝis iu difinita tempolimo*, precipe se tiu materialo estas literatura k ne malaktualiĝas. Estus alia afero, se ni speciale *mendis* ĝin. Pripensu, ke ni havas multegajn kunlaborantojn en tuta mondo k la amplekso de "S-ulo" k "LNE" bedaŭrinde estas tiom limigita!

1390. — Ni intencas uzi vian manuskripton en la scienca parto de "LNE". *Red.*

KORESPONDADO ◆

AŬSTRIO

K-dino Josefine Kastner, Bahnhof-Buffett, *Laa a. Thaya*, kĉl, PI, bfl. Resp. garantiata.

ĈEĤOSLOVAKIO

— Grupo de filatelistoj interŝ. kĉl, PM. Sovetianoj sendu multnombre! Adr.: K-do Franz Kratzer, Flurengasse, 463, *Neustadt a. T.* Resp. garantiata.

FINLANDO

K-do Emil Josefson, Sofiankatu, 6-a, ovi 19, *Turku*, kĉl, L, PK.

GERMANIO

K-do Francisko Moravec, *Gross-Ottersleben*, Bez. Magdeburg, serĉas K-dinon aŭ K-don, kiu ĉefe lin helpu en la movado.

— Gemembroj de LEA koresp. pri div. temoj, kĉl, L, PI. Adr.: K-do Paul Klemm, Hugostr. 43/I, *Bottrop/W.* — Resp. garantias 15 026.

K-do Ernst Wollina (22 j.), Müllerstr. 40, *Berlin N 65*, kun Gek-doj el ĉ. landoj, precipe el Ameriko, Afriko, Japanio, Ĉinio k Hindio, PI.

K-do E. Glöckner (juna kompostisto), Güntherstr. 9, *Leipzig W 33*, serĉas seriozajn koresp-antojn.

K-do Gerhard Friedrich (21 j.), Str. 150, *Arnsdorf/Rsgb.*, kĉl, pri ĉ. temoj, L, PK. Resp. garantiata.

— 10 viglaj geknaboj koresp. kĉl, L, PK, PM. Skribu multnombre! Resp. garantiata. Adr.: Fritz Kramer, Altenburger Str. 93, *Lunzenau/Mulde.*

HISPANIO

K-do Jaan Vila Mensa, Carretera Rellinas 44, *Tarrasa*, kĉl.

HUNGARIO

— Du amikoj koresp. kun *nur* K-dinoj ĉl. Adr.: E. Rack, Deak-Fereucz-u. 63, *Ujpest.*

POLIO

K-do D. Halbreich ĉe S. Glaser, *Chrzanów*, pri div. temoj, kĉl. Resp. garantiata.

SVEDIO

— 22 K-doj koresp. kĉl. Adr.: K-do Bertil Nykvist, Ransberg, *Ransäter.*

ENHAVO

Presejo: Neudrag, Leipzig (Germanio)